No. 432864-1

gemeente NOORDOOSTPOLDER

Emmeloord, 10 oktober 2016.

Onderwerp
(meerjaren)programmabegroting 2017-2020

Advies raadscommissie
Bespreekpunt voor alle fracties.

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Voorgesteld besluit
De (meerjaren)programmabegroting 2017 - 2020 vaststellen.

Doelstelling
Overeenkomstig de Gemeentewet een duurzaam sluitende (meerjaren)programma-begroting 2017 (- 2020) vaststellen en daarmee de kaders voor het te realiseren beleid. Gelijktijdig met het vaststellen van de begroting wordt de uitvoering van de begroting gedelegeerd aan het college van burgemeester en wethouders.

Inleiding
In onderstaande tabel zijn de verwachte begrotingsresultaten weergegeven voor de periode 2017 – 2020.

Jaar	2017	2018	2019	2020
Begrotingsresultaat	€ 183.280 positief	€ 851.189 positief	€ 589.534 positief	€ 888.716 positief

De begrotingsresultaten zijn een gevolg van erkenning door het rijk voor de eigenheid van Noordoostpolder. Erkenning voor het feit dat Noordoostpolder de grootste gemeente van Nederland is met veel openbare ruimte om te onderhouden en dat Noordoostpolder naast de kern Emmeloord, tien dorpen heeft wat alles bij elkaar een breed voorzieningenniveau vraagt. Erkenning voor het bijzondere karakter van de economie, werkgelegenheid en arbeidsmarkt. De beweging van het Rijk om gemeenten met veel landelijk gebied extra geld te geven om daar de voorzieningen op peil te houden, sluit naadloos aan bij de ambities die Noordoostpolder kenbaar heeft gemaakt in de Perspectiefnota. Doordat de landelijk aantrekkende economie nu ook wordt vertaald in een hogere rijksuitkering aan gemeenten kan Noordoostpolder werk maken met de realisatie van Voorzien in Vastgoed.

Investeren in modernisering, flexibilisering en toekomstvaste voorzieningen ten behoeve van de leefbaarheid die passend zijn bij het karakter van Noordoostpolder en dienend zijn aan sport, sociale cohesie, onderwijs, cultuur, erfgoed en directe en indirecte dienstverlening aan de inwoners en bedrijven. Investeringen die met verstand worden gedaan en met hart voor degenen die er gebruik van willen en kunnen maken. Het college wil ook investeren in stimulering van economische versterking, duurzaamheid, een kwalitatief goede openbare (leef)ruimte en infrastructuur.

Minima- en armoedebeleid
Een van de factoren die voor het rijk een rol speelt bij de verdeelmaatstaven voor hoogte van de BUIG-budgetten (Bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten), waar uit de bijstandsuitkeringen worden betaald, is het aantal buitenlandse werknemers dat in een gemeente werkt. Voor Noordoostpolder betekent dit dat de BUIG-uitkering voor 2017 met € 0,8 miljoen en voor 2018 en verder met nog eens € 0,6 miljoen wordt verhoogd. Hierdoor is het de verwachting dat per 2018 weer sprake is van een evenwicht tussen het budget en de uitgaven. Voor 2017 is nog een tekort voorzien van € 0,4 miljoen, welke zal worden onttrokken aan de Koepelreserve Sociaal Domein. Het college loopt ook vooruit op de extra middelen die het Rijk met ingang van 2017 beschikbaar stelt voor minima, in het bijzonder ten behoeve voor kinderen in minimasituaties. Hiervoor is in de begroting structureel € 0,37 miljoen extra opgenomen.

Decentralisaties
Naast de bijstand en minimabeleid waren er de drie rijksdecentralisaties. De decentralisatie van de jeugdzorg, participatie en maatschappelijke ondersteuning hebben veel voeten in de aarde gehad en de transformatie van rijksbeleid naar gemeentebeleid is in volle gang. De financiële middelen voor de jeugdzorg zijn reden voor extra aandacht. Weliswaar heeft het Rijk ook hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld, maar dat resulteert in een minder groot tekort, dat door goed beleid eigenstandig moet worden opgeheven.

Het college hecht aan een goed evenwicht en samenhang tussen het voorzieningenniveau en de menskant, het sociale gezicht van Noordoostpolder. Dat is belangrijk, omdat al het gemeentelijke beleid met elkaar samenhangt in onze eigen micro-economie. Door het financieel bewuste beleid van Noordoostpolder, dat ook na het uitbreken van de economische crisis in 2010 consistent is gehandhaafd, is de financiële positie van zowel de exploitatiebegroting als van de balans op orde. Noordoostpolder heeft de noodzakelijke bezuinigingen van de afgelopen jaren ingevuld, zonder onomkeerbare beslissingen te nemen voor de toekomst van onze inwoners en bedrijven. Nu het beter gaat en er weer geïnvesteerd kan worden, zal er nadrukkelijk aandacht blijven uitgaan naar het behouden van een goede financiële positie, van zowel de exploitatie als van de balans.

Lokale economie
Niet alleen het Rijk zorgt voor een stevige injectie van de investeringsmogelijkheden in mensen en voorzieningen, ook de economische groei in onze eigen gemeente zorgt voor investeringsruimte. De grondverkopen van bedrijventerreinen en kavels voor woningbouw verloopt voorspoedig. Door het verlagen van verliesvoorzieningen en door positieve resultaten op grondcomplexen is de algemene reserve grondexploitatie fors toegenomen. De verwachting is dat deze positieve ontwikkelingen de komende jaren doorzetten en zullen zorgen voor een verdere toename van de algemene reserve grondexploitatie. Die reserve is hard nodig, want het oude investeringsplan Stadshart Emmeloord is nog van kracht en in 2017 zal de raad een keuze maken voor een nieuw plan. Een nieuw plan dat ongetwijfeld nieuwe financiële middelen zal vragen. Naast het OpenPlanProces Hart voor Emmeloord spelen er ontwikkelingen en plannen voor diverse andere locaties in Emmeloord en de dorpen. Een goede reserve, die u als raad helpt bij het invullen van een aantal wensen dat er is voor het (her)ontwikkelen van diverse locaties voor woningbouw, bedrijven, winkels, horeca en recreatie.

De nu voorliggende begroting en doelstellingen maken het mogelijk dat gemeente Noordoostpolder de kwaliteit van wonen, werken en recreëren, vergroot. Voor onze inwoners en bedrijven, maar ook voor nieuwe inwoners en nieuwe bedrijven die hier naar toe willen komen, voor toeristen of voor de mensen uit omliggende gemeenten die graag gebruik willen maken van de goede voorzieningen en een aantrekkelijk centrum in Emmeloord met een ruime keuze aan winkels, horeca en cultuur met veel goede en gratis parkeermogelijkheden.

Lokale lasten
De begroting 2017 – 2020 biedt ruimte voor beperking van de lokale lasten. Zo wordt afgezien van de bij de Perspectiefnota vastgestelde verhoging van de OZB-tarieven. Noordoostpolder schrapt voor 2017 de macronorm van het Rijk en houdt de tarieven voor de OZB op hetzelfde niveau als voor 2016. Dat is een voordeel van bijna 2%. De tarieven worden wel gecorrigeerd voor de gemiddelde waarde-effecten per belastingcategorie, zodat per saldo niet meer aan belastingen wordt geheven dan in 2016, anders dan door areaaluitbreiding. De eerder voorziene verhoging van de rioolrechten met bijna € 10 gaat ook niet door. Ook de tarieven voor de riolering blijven gehandhaafd op het niveau van 2016. De tarieven voor de afvalstoffenheffing en begraven dalen voor 2017.

Besluit Begroting en Verantwoording
Het op- en samenstellen van de programmabegroting 2017 – 2020 was complex. De reden hiervan is de verwerking van het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het bepalen en opzetten van een juiste en passende opzet van de begroting van het Sociaal Domein als gevolg van de wijzigingen in beleid, budget en budgetverdeling. In de programmabegroting is uitgebreid toegelicht wat de veranderingen inhouden en welke consequenties dat heeft voor het gemeentelijke beleid.

Argumenten
De programmabegroting is de belangrijkste kaderstelling door de gemeenteraad voor het uit te voeren beleid in gemeente Noordoostpolder.

Kanttekeningen
De budgetten voor de drie decentralisatietaken en de uitvoeringskosten daarvan kennen ook bijna twee jaren na de invoering nog een aanzienlijke mate van onzekerheid, in het bijzonder voor jeugdzorg. Het Rijk heeft aangegeven dat de normalisatiefase eerst na drie jaren aan de orde zal zijn. Een nieuw kabinet kan de hoogte en verdeling van de middelen voor gemeenten wijzigen. Ook het aangekondigde onderzoek naar de verdeling van de algemene uitkering in 2018 kan effecten hebben op de hoogte van toekomstige uitkeringen voor Noordoostpolder. Tot slot kan ook de invoering van de Omgevingswet in 2019 substantiële negatieve effecten hebben op de exploitatiebegroting.

Het op- en samenstellen van de begroting 2017 - 2020, met inachtneming van de Perspectiefnota 2017 – 2020, de septembercirculaire en het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording, noodzaakte tot actualisering dan wel aanpassing van diverse begrotingsonderdelen, begrotingsbeleid en begrotingsrichtlijnen, waarvoor dat niet was voorzien. De aanpassingen die daar uit voortvloeiden zijn in de bijlage van het raadsvoorstel en in de aanbiedingsbrief opgenomen. Voor zover deze punten niet alle wijzigingen omvatten wordt de vaststelling van de begroting 2017 – 2020 als zodanig vastgesteld geacht, dat alle wijzigingen met instemming van de raad zijn geïncorporeerd in deze begroting.

Planning/uitvoering
Vóór 15 november 2016 dient een door de gemeenteraad een financieel duurzaam sluitende en vastgestelde begroting 2017 - 2020 bij de Provincie te zijn ingeleverd.

Bijlagen
1. Lijst aanvullende of gewijzigde besluitpunten op de Perspectiefnota 2017 – 2020 en op de vastgestelde financiële beheersverordening 212 c.a. voor de begroting 2017 – 2020.
2. (Meerjaren)programmabegroting 2017 – 2020.

No. 432864-4

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Portefeuillehouder : De heer J.E. Wijnants
Steller : de heer Th.J. Stigt; 34 15; r.stigt@noordoostpolder.nl

No. 432864-5

gemeente NOORDOOSTPOLDER RAAD

De raad van de gemeente Noordoostpolder,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 11 oktober 2016, no. 431340;

gelet op artikel 190, 191 en 192 van de Gemeentewet

B E S L U I T:

de (meerjaren)programmabegroting 2017 - 2020 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 14 november 2016
De griffier, de voorzitter,

Bijlage: afwijkingen zoals verwerkt in de (meerjaren)programmabegroting 2017 – 2020.

- ➔ De tarieven voor de OZB worden niet verhoogd.
- ➔ De tarieven voor de rioleringsheffing worden niet verhoogd.
- ➔ De tarieven voor de afvalstoffenheffing dalen.
- ➔ De tarieven voor begraven c.a. dalen.
- ➔ Vooruitlopend op de verdeelmatrix van het Rijk wordt € 367.000 extra budget toegevoegd aan minimabeleid.
- ➔ De extra legesbaten van € 250.000 zoals is opgenomen in de Perspectiefnota zijn alleen doorgevoerd voor 2017 en 2018.
- ➔ De budgetten voor ViV worden als volgt aangepast: voor 2018 van € 425.000 naar € 625.000 en voor 2019 en verder van € 425.000 naar € 825.000.
- ➔ Conform het beleid voor incidentele baten en lasten wordt de incidentele (netto)opbrengst van de OZB verantwoord onder de reserve beleidsplan.
- ➔ De overhead van 10,7% wordt extracomptabel toegerekend aan producten die tariefgerelateerd zijn over het totaal van de lasten per tariefgerelateerd product.
- ➔ Voor de grondexploitatie geldt een uitzondering en wordt de overhead intracomptabel verwerkt. De overhead die intracomptabel aan grondexploitaties is toegerekend, wordt conform het bestaande beleid berekend over de toegerekende uren.
- ➔ De MVA-gerelateerde baten en lasten hebben een incidenteel karakter en worden conform het vigerende grondbeleid en algemene beleid ten aanzien van de scheiding van incidentele en structurele baten en lasten ten gunste, dan wel te laste van de algemene reserve grondexploitatie gebracht.
- ➔ Investeringen met een maatschappelijk nut hebben een afschrijvingsreserve.
- ➔ Begrotingsrichtlijnen, de punten:
  5. Was: we houden rekening met de door de raad vastgestelde Perspectiefnota;
  Wordt: we houden rekening met de door de raad vastgestelde Perspectiefnota en daar waar is afgeweken van de Perspectiefnota is dat expliciet vermeld en toegelicht.
  10. Was: we hanteren een rentepercentage van 2,00% (huidige rente is 2,75%) voor (nieuwe) investeringen en voor reserves en voorzieningen;
  Wordt: we hanteren een rentepercentage van 0,00% (huidige rente is 2,75%) voor (nieuwe) investeringen en voor de gebruikelijke reserves wordt een inflatiepercentage van 0,9% gehanteerd;
  11. Was: we hanteren een rentepercentage van 1,5% voor de grondexploitaties;
  Wordt: we hanteren een rentepercentage van 1,02% voor de grondexploitaties;
  13. Was: de toerekening van apparaatskosten van de ambtelijke organisatie aan investeringen, bouwgrondexploitaties en derden ramen we op basis van urentoerekening op het niveau van 2016;
  Wordt: de toerekening van apparaatskosten van de ambtelijke organisatie aan investeringen, bouwgrondexploitaties en derden ramen we op basis van de aangepaste urentoerekening van 2016, conformerend aan de nieuwe BBV;
  15. Was: de uitwerking van de gewijzigde BBV-voorschriften voor het opstellen van de begroting 2017-2020 kunnen aanleiding zijn punten 10, 11 en 13 bij de opstelling van de begroting 2017-2020 gewijzigd toe te passen.
  Wordt: de uitwerking van de gewijzigde BBV-voorschriften en de septembercirculaire voor het opstellen van de begroting 2017-2020 zijn aanleiding geweest de punten 5, 10, 11 en 13 bij de opstelling van de begroting 2017-2020 gewijzigd toe te passen.
- ➔ De algemene reserve wordt binnen de meerjarenbegrotingsperiode 2017 – 2020 naar een stand gebracht van € 18 miljoen.
- ➔ De Koepelreserve Sociaal Domein heeft uiterlijk per 2020 alleen een dekkingsfunctie voor incidenteel beleid en een egalisatiefunctie voor de exploitatie voor incidentele tekorten en overschotten.